

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PENGARUH RESILIENSI, DAYA TINDAK, DAN KECERDASAN MENGHADAPI CABARAN TERHADAP KESEJAHTERAAN PSIKOLOGI DALAM KALANGAN PELAJAR UNIVERSITI

IZAZOL BINTI IDRIS

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

2019

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PENGARUH RESILIENSI, DAYA TINDAK, DAN KECERDASAN MENGHADAPI CABARAN TERHADAP KESEJAHTERAAN PSIKOLOGI DALAM KALANGAN PELAJAR UNIVERSITI

oleh

IZAZOL BINTI IDRIS

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**Tesis yang diserahkan untuk
memenuhi keperluan bagi
Ijazah Doktor Falsafah**

Mei 2019

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PENGHARGAAN

Saya merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Dr. Ahmad Zamri Khairani selaku Penyelia Utama dan Dr. Lim Hooi Lian selaku Penyelia Bersama untuk segala ilmu dan bimbingan berterusan sepanjang pengajian. Saya mengucapkan jutaan terima kasih kepada Kementerian Pendidikan Malaysia atas peluang dan kepercayaan yang diberikan kepada saya melalui penajaan biasiswa dan cuti belajar. Saya terhutang budi kepada Dekan Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan (PPIP), Universiti Sains Malaysia, iaitu Profesor Dr. Hairul Nizam Ismail, semua panel penilai, dan staf sokongan yang banyak membantu. Saya juga menghargai sokongan padu pihak Fakulti Pembangunan Manusia (FPM), Universiti Pendidikan Sultan Idris dan komitmen semua pihak yang memberikan bantuan secara langsung atau tidak langsung sepanjang pengajian saya. Tesis ini didedikasikan teristimewa buat ibu bapa saya, Encik Idris Hamat dan Puan Rosnani Che Ismail, kerana memberikan kasih sayang dan sokongan yang tidak berbelah bahagi. Semoga tesis ini dapat memberikan sumbangan kepada perkembangan ilmu secara berterusan.

SENARAI KANDUNGAN

Penghargaan	ii
Senarai Kandungan	iii
Senarai Jadual.....	viii
Senarai Rajah	xiv
Senarai Singkatan.....	xv
Senarai Simbol	xvi
Abstrak	xvii
Abstract	xviii

BAB 1 - PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan	1
1.2 Latar Belakang	3
1.3 Pernyataan Masalah.....	9
1.4 Tujuan dan Objektif Kajian.....	13
1.5 Soalan Kajian	14
1.6 Kepentingan Kajian.....	15
1.7 Batasan Kajian.....	17
1.8 Definisi Operasional.....	18
1.8.1 Resiliensi	18
1.8.2 Daya Tindak	18
1.8.3 Kecerdasan Menghadapi Cabaran	19
1.8.4 Kesejahteraan Psikologi	20
1.8.5 Pelajar Universiti.....	20

1.9	Rumusan.....	20
-----	--------------	----

BAB 2 - SOROTAN LITERATUR

2.1	Pengenalan	21
2.2	Emerging Adulthood Theory	21
2.3	Cabaran Pelajar Universiti di Malaysia.....	26
2.4	Konstruk berkaitan Keupayaan Menangani Cabaran.....	37
2.4.1	Resiliensi	39
2.4.2	Daya Tindak	52
2.4.3	Kecerdasan Menghadapi Cabaran.....	68
2.4.4	Hubungan antara Resiliensi, Daya Tindak, dan AQ	80
2.5	Kesejahteraan Psikologi sebagai Kesan Positif.....	83
2.6	Hubungan Resiliensi, Daya Tindak, dan AQ dengan Kesejahteraan Psikologi.....	87
2.6.1	Resiliensi dan Kesejahteraan Psikologi.....	87
2.6.2	Daya Tindak dan Kesejahteraan Psikologi.....	91
2.6.3	AQ dan Kesejahteraan Psikologi.....	95
2.7	Konsepsualisasi Konstruk AQ	98
2.7.1	Konsepsualisasi Dimensi Kawalan	99
2.7.2	Konsepsualisasi Dimensi Kepunyaan	101
2.7.3	Konsepsualisasi Dimensi Jangkauan.....	103
2.7.4	Konsepsualisasi Dimensi Ketahanan	105
2.8	Hipotesis Kajian	107
2.9	Kerangka Konseptual Kajian	107
2.10	Rumusan.....	109

BAB 3 - METODOLOGI

3.1	Pengenalan	110
3.2	Reka Bentuk Kajian	110
3.3	Prosedur Kajian	112
3.4	Populasi dan Pensampelan	116
3.5	Instrumen Kajian	119
3.5.1	Terjemahan Instrumen Resiliensi, Daya Tindak, dan Kesejahteraan Psikologi.....	119
3.5.2	Pembinaan Instrumen AQ	129
3.5.3	Instrumen Akhir untuk Kajian Sebenar.....	144
3.6	Prosedur Pengumpulan Data	146
3.7	Prosedur Analisis Data	146
3.7.1	Penerokaan Data Awal	147
3.7.2	Statistik Deskriptif.....	149
3.7.3	Penilaian Model Menggunakan SEM-PLS	149
3.7.4	Analisis Multi-Kumpulan dan Kesaksamaan Pengukuran.....	162
3.8	Rumusan.....	165

BAB 4 - DAPATAN KAJIAN

4.1	Pengenalan	166
4.2	Penerokaan Data Awal	166
4.2.1	Keciciran Data	167
4.2.2	Kenormalan Data.....	167
4.2.3	Common Method Bias	167
4.3	Penilaian Model Menggunakan SEM-PLS	168

4.3.1	Spesifikasi Model Hipotesis.....	169
4.3.2	Penilaian Model Pengukuran	172
4.3.3	Penilaian Model Struktur	190
4.4	Analisis Multi-Kumpulan dan Kesaksamaan Pengukuran.....	199
4.4.1	Analisis Multi-Kumpulan berdasarkan Jantina	200
4.4.2	Analisis Multi-Kumpulan berdasarkan Bidang Pengajian	213
4.4.3	Rumusan Dapatan bagi Analisis Multi-Kumpulan dan Kesaksamaan Pengukuran.....	229
4.5	Profil Resiliensi, Daya Tindak, AQ, dan Kesejahteraan Psikologi	230
4.5.1	Profil Resiliensi mengikut Jantina, Tahun Pengajian, dan Bidang Pengajian	230
4.5.2	Profil Daya Tindak mengikut Jantina, Tahun Pengajian, dan Bidang Pengajian	233
4.5.3	Profil AQ mengikut Jantina, Tahun, dan Bidang Pengajian	236
4.5.4	Profil Kesejahteraan Psikologi mengikut Jantina, Tahun, dan Bidang Pengajian	240
4.4.5	Rumusan Dapatan bagi Analisis Profil Resiliensi, Daya Tindak, AQ, dan Kesejahteraan Psikologi	242
4.6	Rumusan.....	243

BAB 5 - PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

5.1	Pengenalan	244
5.2	Ringkasan Kajian	244
5.3	Perbincangan Dapatan Kajian	249
5.3.1	Model Hubungan Resiliensi, Daya Tindak, dan AQ dengan Kesejahteraan Psikologi.....	249

5.3.2 Kebolehpercayaan dan Kesahan bagi Model Pengukuran

Resiliensi, Daya Tindak, AQ, dan Kesejahteraan Psikologi253

5.3.3 Pengujian Hipotesis bagi Hubungan antara Resiliensi,

Daya Tindak, dan AQ dengan Kesejahteraan Psikologi257

5.3.4 Ketepatan dan Kerelevan Peramalan Model Struktur bagi

Hubungan antara Resiliensi, Daya Tindak, dan AQ dengan
Kesejahteraan Psikologi264

5.3.5 Analisis Multi-Kumpulan berdasarkan Jantina268

5.3.6 Analisis Multi-Kumpulan berdasarkan Bidang Pengajian270

5.3.7 Profil Resiliensi, Daya Tindak, AQ, dan Kesejahteraan

Psikologi.....274

5.4 Implikasi Kajian288

5.4.1 Implikasi Teoretikal289

5.4.2 Implikasi Praktikal292

5.5 Cadangan Kajian Lanjutan295

5.6 Kesimpulan.....297

RUJUKAN288

LAMPIRAN

SENARAI JADUAL

		Mukasurat
Jadual 2.1	Definisi dimensi Kawalan oleh penyelidik lepas	100
Jadual 2.2	Pembentukan indikator dimensi Kawalan	100
Jadual 2.3	Definisi dimensi Kepunyaan oleh penyelidik lepas	102
Jadual 2.4	Pembentukan indikator dimensi Kepunyaan	102
Jadual 2.5	Definisi dimensi Jangkauan oleh penyelidik lepas	103
Jadual 2.6	Pembentukan indikator dimensi Jangkauan	104
Jadual 2.7	Definisi dimensi Ketahanan oleh penyelidik lepas	105
Jadual 2.8	Pembentukan indikator dimensi Ketahanan	105
Jadual 2.9	Ringkasan definisi bagi dimensi dalam konstruk AQ	106
Jadual 3.1	Senarai konstruk dalam kajian	111
Jadual 3.2	Demografi responden	118
Jadual 3.3	Dimensi dan item dalam instrumen resiliensi	121
Jadual 3.4	Dimensi dan item dalam instrumen daya tindak	124
Jadual 3.5	Item-item dalam instrumen kesejahteraan psikologi	127
Jadual 3.6	Nilai alfa Cronbach bagi instrumen resiliensi, daya tindak, dan kesejahteraan psikologi	129

SENARAI JADUAL

		Mukasurat
Jadual 3.7	Definisi operasi bagi empat dimensi dalam instrumen AQ	131
Jadual 3.8	Maklumat ringkas mengenai panel pakar	133
Jadual 3.9	Peringkat dan langkah kerja pembinaan instrumen AQ	138
Jadual 3.10	Item-item AQ yang digugurkan mengikut dimensi	140
Jadual 3.11	Nilai muatan faktor dan CVR bagi 51 item AQ	140
Jadual 3.12	Pengelasan 51 item AQ berdasarkan muatan faktor dan CVR	143
Jadual 3.13	Nilai alfa Cronbach bagi instrumen AQ	144
Jadual 3.14	Kebolehpercayaan konstruk dan dimensi dalam instrumen untuk kajian sebenar	145
Jadual 3.15	Kriteria dan indikator bagi penilaian model pengukuran	156
Jadual 3.16	Kriteria dan indikator bagi penilaian model struktur	161
Jadual 3.17	Ringkasan analisis data berdasarkan persoalan kajian	165
Jadual 4.1	Dapatan Harman's Single-factor Test melalui EFA	168
Jadual 4.2	Bentuk pengukuran bagi konstruk dalam model kajian	172

SENARAI JADUAL

		Mukasurat
Jadual 4.3	Nilai muatan faktor, alfa Cronbach, CR, dan AVE bagi indikator selepas analisis akhir	177
Jadual 4.4a	Kriteria Fornell-Larcker bagi model pengukuran berdasarkan konstruk	183
Jadual 4.4b	Kriteria Fornell-Larcker bagi model pengukuran berdasarkan dimensi	184
Jadual 4.5a	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan konstruk	186
Jadual 4.5b	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan dimensi	187
Jadual 4.6	Nilai VIF bagi konstruk kajian	190
Jadual 4.7	Dapatan analisis model struktur bagi pengujian hipotesis kajian	192
Jadual 4.8	Nilai alfa Cronbach, CR, dan AVE bagi model pengukuran berdasarkan jantina	202
Jadual 4.9a	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan konstruk dalam kumpulan lelaki	203
Jadual 4.9b	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan dimensi dalam kumpulan lelaki	203
Jadual 4.10a	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan konstruk dalam kumpulan perempuan	204
Jadual 4.10b	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan dimensi dalam kumpulan perempuan	204

SENARAI JADUAL

		Mukasurat
Jadual 4.11	Penilaian kesaksamaan komposit antara kumpulan lelaki dan perempuan	206
Jadual 4.12	Rumusan analisis kesaksamaan pengukuran antara kumpulan lelaki dan perempuan	207
Jadual 4.13	Dapatan analisis kesignifikanan pekali lintasan dalam model struktur kumpulan lelaki	208
Jadual 4.14	Dapatan analisis kesignifikanan pekali lintasan dalam model struktur kumpulan perempuan	210
Jadual 4.15	Rumusan dapatan analisis model struktur bagi kumpulan lelaki dan perempuan	212
Jadual 4.16	Nilai alfa Cronbach, CR, dan AVE bagi model pengukuran berdasarkan bidang pengajian	215
Jadual 4.17a	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan konstruk dalam kumpulan sains	216
Jadual 4.17b	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan dimensi dalam kumpulan sains	216
Jadual 4.18a	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan konstruk dalam kumpulan sastera	217
Jadual 4.18b	Nisbah HTMT bagi model pengukuran berdasarkan dimensi dalam kumpulan sastera	217
Jadual 4.19	Penilaian kesaksamaan komposit antara kumpulan sains dan sastera	218
Jadual 4.20	Penilaian kesaksamaan skalar antara kumpulan sains dan sastera	220

SENARAI JADUAL

		Mukasurat
Jadual 4.21	Rumusan analisis kesaksamaan pengukuran antara kumpulan sains dan sastera	222
Jadual 4.22	Dapatan analisis kesignifikanan pekali lintasan dalam model struktur kumpulan sains	224
Jadual 4.23	Dapatan analisis kesignifikanan pekali lintasan dalam model struktur kumpulan sastera	225
Jadual 4.24	Rumusan dapatan analisis model struktur bagi kumpulan sains dan sastera	226
Jadual 4.25	Perbandingan pekali lintasan bagi model struktur antara kumpulan sains dan sastera	228
Jadual 4.26	Dapatan ujian-t untuk skor resiliensi dan dimensi yang terlibat berdasarkan kumpulan jantina dan bidang pengajian.	231
Jadual 4.27	Dapatan ANOVA untuk skor resiliensi dan dimensi yang terlibat berdasarkan kumpulan tahun pengajian.	232
Jadual 4.28	Dapatan ujian-t untuk skor daya tindak dan dimensi yang terlibat berdasarkan kumpulan jantina dan bidang pengajian.	233
Jadual 4.29	Dapatan ANOVA untuk skor daya tindak dan dimensi yang terlibat berdasarkan kumpulan tahun pengajian.	235
Jadual 4.30	Dapatan ujian-t untuk skor AQ dan dimensi yang terlibat berdasarkan kumpulan jantina dan bidang pengajian.	237

SENARAI JADUAL

Mukasurat

Jadual 4.31	Dapatan ANOVA untuk skor AQ dan dimensi yang terlibat berdasarkan kumpulan tahun pengajian.	238
Jadual 4.32	Dapatan ujian-t untuk skor kesejahteraan psikologi berdasarkan kumpulan jantina dan bidang pengajian.	240
Jadual 4.33	Dapatan ANOVA untuk skor kesejahteraan psikologi berdasarkan kumpulan tahun pengajian.	241

SENARAI RAJAH

		Mukasurat
Rajah 2.1	Lima ciri kehidupan awal belia berdasarkan <i>Emerging Adulthood Theory</i> oleh Arnett (2015)	22
Rajah 2.2	Kerangka konseptual kajian	108
Rajah 3.1	Carta alir prosedur kajian	111
Rajah 3.2	Pengiraan bilangan responden kajian oleh G*power 3.1 (2017)	117
Rajah 3.3	Kerangka pembinaan instrumen AQ	130
Rajah 4.1	Model hipotesis kajian	170
Rajah 4.2	Model pengukuran akhir bagi resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi	189
Rajah 4.3	Nilai r^2 , q^2 , β , dan f^2 bagi pengaruh antara resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi	195
Rajah 4.4a	Nilai r^2 , q^2 , β , dan f^2 bagi pengaruh antara resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi dalam model struktur lelaki	209
Rajah 4.4b	Nilai r^2 , q^2 , β , dan f^2 bagi pengaruh antara resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi dalam model struktur perempuan	211
Rajah 4.5a	Nilai r^2 , q^2 , β , dan f^2 bagi pengaruh antara resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi dalam model struktur sains	224
Rajah 4.5b	Nilai r^2 , q^2 , β , dan f^2 bagi pengaruh antara resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi dalam model struktur sastera	226

SENARAI SINGKATAN

AQ	Adversity Quotient
AVE	Average Variance Extracted
BPPDP	Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan
CMB	Common Method Bias
CORE	Control, Ownership, Reach, Endurance
CR	Composite Reliability
CVR	Content Validity Ratio
EFA	Exploratory Factor Analysis
HCM	Hierarchical Component Modelling
HTMT	Heterotrait-Monotrait Ratio
IPT	Institusi Pendidikan Tinggi
MGA	Multi Group Analysis
MICOM	Measurement Invariance of Composite Model
N	Jumlah Responden
PLS-SEM	Partial Least Square-Structural Equation Modelling
PNGK	Purata Nilai Gred Kumulatif
SP	Sisihan Piawai
UA	Universiti Awam
VIF	Variance Inflation Factor

SENARAI SIMBOL

λ	Lambda
β	Beta
α	Alpha
%	Peratus
f^2	Kesan saiz
q^2	Kesan saiz
Q^2	Pekali Stone-Geisser
R^2	Pekali penentu

PENGARUH RESILIENSI, DAYA TINDAK, DAN KECERDASAN MENGHADAPI CABARAN TERHADAP KESEJAHTERAAN PSIKOLOGI DALAM KALANGAN PELAJAR UNIVERSITI

ABSTRAK

Kehidupan di universiti memerlukan ketahanan diri dan kekuatan dalaman yang kukuh bagi membolehkan pelajar menangani cabaran dan berfungsi secara optimum sebagai seorang pelajar. Sehubungan itu, kajian ini bertujuan membina model yang menghubungkan resiliensi, daya tindak, dan kecerdasan menghadapi cabaran (AQ) dengan kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti. Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif. Data diperolehi daripada responden kajian melalui instrumen Adolescent Resilience Scale, Stress Coping Style Inventory, Kecerdasan Menghadapi Cabaran, dan Flourishing Scale. Responden kajian terdiri daripada 200 orang pelajar program ijazah sarjana muda dari enam buah universiti awam yang dipilih melalui teknik persampelan bertujuan. Analisis statistik yang digunakan adalah statistik deskriptif dan model persamaan berstruktur melalui kaedah Partial Least Square. Kajian ini menemui tiga dapatan penting, iaitu pertama, model pengukuran yang sah dan boleh dipercayai untuk mengukur resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi telah dibina. Penemuan ke dua ialah resiliensi, daya tindak, dan AQ merupakan konstruk yang meramalkan 69.8% varians dalam kesejahteraan psikologi, dan ke tiga, AQ merupakan konstruk peramal utama dalam dinamik hubungan ini. Kajian ini memberi implikasi bahawa model hubungan ini berupaya menggambarkan fenomena kekuatan dalaman untuk mengharungi cabaran dalam konteks kehidupan awal belia sebagai pelajar universiti di Malaysia.

INFLUENCE OF RESILIENCE, COPING, AND ADVERSITY QUOTIENT ON PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AMONG UNIVERSITY UNDERGRADUATES

ABSTRACT

Life in university requires internal strength and endurance that enable students to cope with the challenges and functioning optimally. Accordingly, the purpose of this study is to develop a model for the influence of resilience, coping, and Adversity Quotient (AQ) on psychological well-being among undergraduates. A quantitative method was used in this study. Data was obtained through Adolescent Resilience Scale, Stress Coping Style Inventory, Adversity Quotient, and Flourishing Scale. The respondents of this study were 200 bachelor's degree students' from six public universities. These respondents were selected through purposive sampling technique. Statistical method involved in this study were descriptive statistics and structural equation modelling by partial least squares estimation. Results demonstrated three significant findings, that is, first, reliable and valid measurement models for measuring resilience, coping, AQ, and psychological well-being. Secondly, resilience, coping, and AQ were predictors that explained 69.8% variance in psychological well-being, and thirdly, AQ was the key predictor in these relationships. This study imply that the model is capable of describing the phenomenon of emerging adults' internal strength to overcome challenges during their lives as university students in Malaysia.

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Kesedaran terhadap pentingnya kelulusan peringkat tinggi telah memberikan kesan kepada peningkatan enrolmen pelajar di institusi pendidikan tinggi (IPT) di Malaysia (Norain & Nooriah, 2012; Zaiton & Balan, 2014). Ini dibantu oleh perkembangan pesat hampir 672 buah IPT awam dan swasta (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2017) yang menawarkan pelbagai kursus pengajian dalam bidang sains tulen, sains gunaan, sastera tulen, dan sastera gunaan. Daripada 672 IPT, 20 daripadanya merupakan universiti awam (UA) yang menawarkan kursus pengajian pada peringkat diploma, ijazah pertama, ijazah lanjutan, dan sijil profesional. Sehingga Disember 2016, terdapat seramai 322, 507 orang pelajar yang sedang mengikuti pengajian peringkat sarjana muda di 20 buah UA (Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia, 2017).

Pengajian peringkat sarjana muda merupakan satu fasa persiapan diri pelajar dari segi ilmu pengetahuan dan kemahiran untuk memasuki pasaran kerja setelah bergraduasi. Ini dinyatakan dengan jelas dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2015 – 2025, bahawasanya pendidikan tinggi di Malaysia berhasrat untuk melahirkan graduan yang mempunyai keseimbangan ilmu dan akhlak, merangkumi pengetahuan, kemahiran berfikir, kemahiran bahasa, etika dan rohani, kemahiran kepimpinan, dan identiti kebangsaan, bagi meningkatkan nilai kebolehpasaran mereka dalam bidang pekerjaan (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2017).

Pengambilan pelajar ke universiti awam di Malaysia adalah bersandarkan kepada merit akademik, di samping kriteria tambahan sebanyak 10% bagi penglibatan dalam kokurikulum. Sehingga kini penilaian meritokrasi dalam pemilihan pelajar ke universiti awam akan terus kekal dan kerajaan belum bercadang untuk menggantikannya dengan kaedah pemilihan yang lain kerana sistem ini berupaya untuk menghasilkan graduan yang berkualiti (Utusan Malaysia, 25 Julai 2013). Dengan kriteria pemilihan yang ketat dan kompetitif, pelajar yang berjaya melanjutkan pengajian ke universiti awam merupakan golongan yang memperoleh merit akademik tertinggi berdasarkan pencapaian mereka dalam peperiksaan awam seperti Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia (STPM) dan Sijil Tinggi Agama Malaysia (STAM) atau penilaian peringkat matrikulasi (Ahmad Rozelan, Amir, & Rusnani, 2012; Norhani, Noor Zainab, Hamidah, & Aminah, 2005). Justeru, mereka sepatutnya berupaya mengekalkan prestasi yang sama pada peringkat pengajian di universiti sehinggalah bergraduasi.

Walau bagaimanapun, tidak semua pelajar yang memasuki universiti pada akhirnya berjaya menamatkan pengajian mereka dengan cemerlang. Ini kerana kejayaan di universiti bukan semata-mata bergantung kepada kemampuan akademik, tetapi juga ditentukan oleh faktor kemampuan pelajar untuk menyesuaikan diri dengan semua perubahan dan cabaran (Maria, Habibah, Rahil, & Jegak, 2010). Di universiti, pelajar akan mengalami pelbagai perubahan dan cabaran di sepanjang tempoh pengajian dan kegagalan untuk menangani cabaran-cabaran itu boleh mengganggu kesejahteraan kehidupan dan pembelajaran mereka (Duckworth, Peteron, Matthews, & Kelly 2007; Farrington, Nagaoka, Roderick, Allensworth, Keyes, Johnson, & Beechum, 2012; Zaiton & Balan, 2014).

1.2 Latar Belakang Kajian

Emerging Adulthood Theory yang dikemukakan oleh Arnett (2000) memberi gambaran mengenai ciri-ciri kehidupan yang dilalui oleh individu dalam lingkungan usia 18 hingga 25 tahun, dikenali sebagai *emerging adult* ataupun awal belia. Ciri-ciri tersebut adalah penerokaan identiti, ketidakstabilan, fokus sendiri, transisi peranan remaja ke dewasa dan penerokaan peluang. Di Malaysia, ciri-ciri kehidupan ini juga dilalui oleh golongan awal belia yang sedang melanjutkan pengajian di peringkat universiti. Sebagai pelajar, ciri-ciri awal belia ini mendedahkan mereka kepada perkembangan, perubahan, dan pelbagai cabaran yang bersifat kontekstual dalam kehidupan sebagai pelajar (Edidin, 2010). Ciri-ciri ini merupakan faktor risiko yang seterusnya mencetuskan keupayaan pelajar untuk terus bertahan dan menangani cabaran. Walaupun secara umumnya, pelajar universiti di Malaysia menghadapi cabaran yang hampir serupa, namun bagaimana mereka bertindak balas terhadap cabaran-cabaran itu boleh jadi berbeza mengikut keupayaan masing-masing.

Pelajar universiti sering dianggap sebagai satu populasi yang sedang berhadapan dengan pelbagai cabaran, perubahan, tekanan, dan kesukaran dalam kehidupan (Bataineh, 2013; Khan, 2013; Muhamad Saiful Bahri, Liew, Ling, Tan, Loke, Lim, & Ahmad Fuad, 2011). Ini disebabkan oleh beberapa fasa penyesuaian hidup yang perlu mereka hadapi, merangkumi pengalaman memasuki universiti dan transisi ke alam kedewasaan, sekaligus mewujudkan keperluan untuk mereka menggalas tanggungjawab yang lebih besar dalam semua aspek kehidupan (Noradilah, Mansor, Siti Nor, 2009; Suriani & Suraini, 2005). Walaupun berjaya mengharungi cabaran berkaitan transisi dan penyesuaian pada tahun pertama, pelajar sebenarnya akan sentiasa berhadapan dengan pelbagai cabaran setiap hari sepanjang tempoh pengajian mereka di universiti (Khalaf, 2014). Tidak terkecuali juga dengan pelajar

universiti di Malaysia, yang turut mengalami tekanan dan cabaran mengikut masa dan peringkat pengajian mereka.

Antara cabaran yang dihadapi ialah terlalu banyak tugas, tidak cukup masa untuk mengulangkaji, sukar memahami subjek yang diajar, gangguan terhadap tumpuan semasa pembelajaran, kemajuan akademik yang tidak memuaskan, ketiadaan bantuan dan sokongan akademik dari pihak universiti, dan tiada kemahiran pengurusan masa yang baik (Ferlis, Balan & Rosnah, 2009; Spiridon & Evangelia, 2015; Pittman & Richmond, 2008; Roselind, Shahrina & Radzuan, 2013; Suriani & Suraini, 2005). Selain itu, pelajar juga berhadapan dengan cabaran infrastruktur yang kurang memuaskan seperti kekurangan bilik kuliah, keadaan bilik kuliah yang tidak selesa, dan kekurangan sokongan pembelajaran seperti komputer dan buku-buku rujukan di pusat sumber (Zuria, Salleh, Saemah & Noriah, 2010; Suriani & Suraini, 2005). Dari segi sosial pula, pelajar turut berhadapan dengan cabaran-cabaran seperti konflik perhubungan dengan rakan dan pensyarah, persaingan untuk mendapatkan gred yang baik, kesukaran menyesuaikan diri dengan peraturan universiti, di samping kebimbangan terhadap prospek kerjaya (Ferlis et al., 2009; Spiridon & Evangelia, 2015; Kumar & Bhukar, 2013; Suriani & Suraini, 2005; Syed Mohamed Shafeq & Hairiza, 2011).

Sekiranya cabaran-cabaran ini tidak ditangani dengan baik, ia boleh menjadi punca kepada tekanan dan kebimbangan (Kshirsagar & Seema, 2016; Noradilah, Mansor, Siti Nor, 2009) serta mengganggu prestasi akademik pelajar (Kumar & Bhukar, 2013; Khalaf, 2014). Selain itu, kemampuan seseorang individu untuk menangani cabaran juga sering kali dikaitkan dengan kebahagiaan, kepuasan dan kesejahteraan kehidupan mereka (Cazan, 2014; Chen, 2016). Mazzucchelli & Purcell

(2015) menegaskan bahawa kesejahteraan merupakan satu aspek penting dalam kehidupan pelajar di universiti dan menjadikannya satu konstruk yang semakin mendapat perhatian penyelidik. Ini kerana konstruk ini dikatakan dapat menyokong proses pembelajaran dan pencapaian, sekaligus membolehkan pelajar berfungsi secara optimum sebagai seorang pelajar (Aubrecht, 2016).

Walaupun cabaran-cabaran yang dihadapi pelajar universiti secara umumnya adalah sama, namun kemampuan untuk menangani cabaran-cabaran tersebut adalah berbeza (Duckworth et al., 2007; Farrington, et al., 2012; Khan, 2013; Khalaf, 2014). Selain daripada sokongan ibu bapa, rakan, dan pihak universiti, ciri dalaman individu pelajar itu sendiri merupakan satu faktor penting yang mempengaruhi kemampuan mereka untuk berhadapan dengan cabaran (Cazan, 2014). Dengan perkembangan bidang psikologi positif pada hari ini, ciri individu yang menjadi sumber keupayaannya untuk menangani cabaran dan seterusnya mencapai kesejahteraan kehidupan semakin mendapat tempat dalam banyak kajian.

Bagi memahami isu berkaitan dengan keupayaan pelajar untuk menangani cabaran ini, para penyelidik memberi tumpuan kepada dua konstruk utama iaitu resiliensi dan daya tindak (Chen, 2016; Pidgeon, Rowe, Stapleton, Magyar, & Lo, 2014). Konstruk pertama, iaitu resiliensi, dianggap sebagai satu konsep yang paling heuristik dan integratif dalam kajian-kajian sains sosial pada abad ke-21 (Zolkoski & Bullock, 2012). Namun definisi konstruk resiliensi ini masih kabur kerana para penyelidik lepas mempunyai pandangan berbeza mengenai sifat resiliensi, sama ada ia adalah satu hasil, satu proses, ataupun satu trait dalaman (Ahern, Kiehl, Sole & Byers, 2006; Cazan, 2014; Luthar, Cicchetti, & Becker, 2000; Panter-Briik & Leckman, 2013). Dalam konteks kajian ini, konstruk resiliensi akan dikaji berdasarkan

pandangan bahawa resiliensi merupakan satu trait yang merangkumi beberapa ciri dalaman individu yang membolehkannya beradaptasi dengan cabaran yang dihadapi (Nakaya, Oshio, & Kaneko, 2006). Pandangan ini konsisten dengan penekanan dalam bidang psikologi positif bahawa resiliensi merupakan salah satu kekuatan dalaman individu (Zautra, Hall & Murray, 2010).

Beberapa kajian lepas telah mengenalpasti resiliensi sebagai satu faktor penting yang mempengaruhi penyesuaian pelajar terhadap cabaran dalam persekitaran universiti (Hartley, 2013; Rahat & Ilhan, 2016) dan pengekalan pelajar dalam program pengajian yang diikuti (Stallman, 2010). Resiliensi juga didapati mempunyai korelasi yang positif dengan prestasi akademik pelajar (de la Fuente et al., 2017; Pidgeon et al., 2014). Resiliensi bertindak dengan cara mengurangkan tekanan psikologi, membantu memenuhi tuntutan akademik, meningkatkan pencapaian, dan mempengaruhi penggunaan daya tindak yang berkesan apabila berhadapan dengan pelbagai cabaran dan tekanan akademik (Hariyati, 2014; Zaiton & Balan, 2014; Hartley, 2013; Nur Haziyanti, 2008). Walau bagaimanapun, kajian-kajian mengenai resiliensi masih belum menunjukkan dapatan yang konsisten. Contohnya kajian oleh Sarwar, Inamullah, Khan, & Anwar (2010) pula mendapati tiada hubungan antara resiliensi dan prestasi akademik. Variasi dapatan kajian-kajian lepas memperkukuhkan keperluan untuk menjalankan kajian mendalam mengenai konstruk resiliensi dan kesannya ke atas kesejahteraan psikologi pelajar universiti. Kajian lepas mengenai resiliensi juga didapati lebih tertumpu kepada kumpulan khusus yang rentan dan terdedah kepada cabaran-cabaran ekstrem seperti kanak-kanak, pesakit, dan mangsa bencana alam, berbanding dengan kumpulan pelajar universiti normal yang melalui cabaran-cabaran harian (Pidgeon, et al., 2014).

Selain daripada resiliensi, daya tindak juga merupakan satu lagi konstruk yang sering dikaitkan dalam perbincangan mengenai perbezaan tindak balas individu apabila berhadapan dengan masalah, tekanan, dan cabaran (Chen, 2016; Pidgeon et al., 2014; Stallman, 2010). Daya tindak merujuk kepada pemikiran dan tindakan individu apabila berhadapan dengan sesuatu cabaran yang boleh mengancam kestabilan psikologinya (Folkman & Moskowitz, 2004; Matthews, Zeidner, & Roberts, 2015). Konstruk ini boleh difahami berdasarkan dua pendekatan, iaitu secara kontekstual dan secara disposisi (trait dalaman) (Moos & Holahan, 2003). Secara ringkasnya, pendekatan kontekstual menggambarkan daya tindak sebagai satu proses dinamik dan dipengaruhi oleh persekitarannya, manakala pendekatan disposisi pula menggambarkan daya tindak seseorang individu sebagai satu trait dalamannya yang stabil (McCrae & Costa, 1986). Bagi kajian ini, konstruk daya tindak telah dikaji berdasarkan pandangan bahawa daya tindak merupakan satu trait dalaman agar konsisten dengan konstruk resiliensi dan selari dengan pendapat Zautra et al. (2010) mengenai sifat dua konstruk ini yang mencirikan keupayaan dalaman individu.

Beberapa kajian telah dijalankan ke atas konstruk daya tindak dalam kalangan pelajar universiti. Beberapa kajian lepas telah mengenalpasti kemampuan daya tindak untuk meramalkan penyesuaian (Maria et al., 2010) dan kesejahteraan (Gustems-Carnicer & Calderón, 2012) pelajar di universiti. Ini kerana daya tindak yang berkesan dapat mengurangkan tekanan yang dihadapi pelajar semasa berhadapan dengan cabaran, sekaligus meningkatkan kesejahteraan psikologi mereka (Gustems-Carnicer & Calderon, 2012; Sagone & De Caroli, 2014). Pelajar yang mampu berdaya tindak dengan baik terhadap cabaran juga didapati menunjukkan kestabilan emosi yang tinggi dan mampu menunjukkan prestasi akademik yang baik (Kuncharin & Abdul Rashid, 2014; Khan, 2013; Maria et al., 2010). Walau bagaimanapun, keberkesanan daya

tindak yang berlainan adalah berbeza antara satu sama lain (Kappe & van der Flier, 2012). Umpamanya, daya tindak yang berorientasikan masalah seringkali dikenalpasti sebagai menunjukkan korelasi yang positif dengan pencapaian akademik (Khan, 2013; Saadu & Adesokan, 2013) dan kesejahteraan pelajar (Zaman dan Ali (2014; Gutems-Carnicer & Calderon, 2012). Variasi dapatan kajian-kajian lepas ini memperkukuhkan keperluan untuk menjalankan kajian mendalam mengenai konstruk daya tindak dalam kalangan pelajar universiti.

Selain daripada konstruk resiliensi dan daya tindak, satu lagi konstruk yang semakin mendapat perhatian dalam kalangan penyelidik ialah kecerdasan menghadapi cabaran (AQ). Konstruk ini mulanya diperkenalkan oleh Paul G. Stoltz (1997) sebagai satu ukuran kemampuan individu untuk menangani cabaran-cabaran yang dihadapinya. Dalam erti kata lain, AQ bukan sahaja menjelaskan bagaimana reaksi seseorang terhadap cabaran dan kesukaran, tetapi juga bagaimana dia bangkit menjadi insan yang lebih baik selepas cabaran itu. Dengan menggunakan analogi perjalanan kehidupan seumpama pendakian gunung, Stoltz (2000) berkata manusia dilahirkan dengan dorongan semulajadi untuk terus mendaki, iaitu bergerak ke arah tujuan kehidupannya. Oleh itu AQ adalah asas yang menentukan kemampuan individu untuk meneruskan kehidupan dan menangani cabaran-cabaran yang akan sentiasa muncul di sepanjang perjalanan hidupnya (Parvathy & Praseeda, 2014). Dalam konteks pendidikan universiti, AQ pelajar akan menentukan kemampuannya untuk menangani cabaran-cabaran di sepanjang tempoh pengajian dan meneruskan untuk mencapai tujuan pengajian iaitu bergraduasi dan memperoleh ijazah.

Kajian mengenai AQ telah dijalankan ke atas pelbagai kumpulan responden merangkumi guru, pelajar, pengurus, ahli psikologi, staf perubatan, usahawan, dan

pemimpin politik. Kajian-kajian tersebut cuba mengenalpasti hubungan AQ dengan pelbagai konstruk akhir seperti prestasi akademik (HuiJuan, 2009; Maiquez, Preolco, Sausa, & Talatagod, 2015; Mohd. Effendi Ewan, 2015; VillaGonzalo, 2016), motivasi (Cornista & Macasaet, 2013), gaya dan amalan kepimpinan (Bautista, Paucua, Tiu, dan Vela, 2016), kemahiran sosial (Amparo, 2015), dan penyesuaian kerjaya (Tian & Fan, 2014). Walau bagaimanapun dapatan kajian-kajian ini tidak konsisten, khususnya kajian yang dijalankan ke atas responden pelajar universiti. Umpamanya Huijuan (2009) mendapati wujudnya hubungan yang positif dan signifikan antara AQ dan prestasi akademik pelajar universiti di Filipina, namun Maiquez et al. (2015) dan VillaGonzalo (2016) pula memperoleh dapatan sebaliknya. Kajian ke atas dua konstruk yang sama oleh Arstity (2012) dan Indah (2010) juga mendapati AQ tidak memberi kesan ke atas prestasi akademik pelajar di Indonesia. Ketidaktekalan dapatan kajian-kajian lepas ini memperkukuhkan keperluan untuk menjalankan kajian mendalam mengenai konstruk AQ dalam kalangan pelajar universiti di Malaysia.

Kesimpulannya, walaupun banyak kajian telah dilakukan ke atas konstruk resiliensi, daya tindak, dan AQ, namun dapatan yang diperoleh adalah tidak konsisten dan ini mewujudkan keperluan untuk menjalankan kajian lebih lanjut bagi mendapatkan kefahaman yang lebih mendalam mengenai bagaimana tiga konstruk ini bertindak mempengaruhi konstruk hasil seperti kesejahteraan psikologi.

1.3 Pernyataan Masalah

Setiap pelajar mempunyai keupayaan yang berbeza untuk menangani cabaran. Walaupun menghadapi cabaran yang serupa, namun setiap pelajar boleh berfikir dan bertindak melalui kaedah yang berbeza, sekaligus menghasilkan kesan yang juga berbeza (Muhamad Saiful Bahri, Ahmad Fuad, & Mohd. Jamil, 2010). Berdasarkan

sorotan literatur, kajian ini telah mengkonsepsikan keupayaan pelajar universiti untuk menangani cabaran sebagai terdiri daripada tiga konstruk, iaitu resiliensi, daya tindak, dan AQ.

Seterusnya, kesan daripada keupayaan menghadapi cabaran ini pula boleh dilihat sama ada dari segi pencapaian dan penglibatan akademik, ataupun dari segi kesejahteraan dan kesihatan mental (Turner, Scott-Young, & Holdsworth, 2017). Dalam kajian ini, kesejahteraan psikologi merupakan variabel yang mewakili kesan positif bagi pelajar universiti yang mempunyai kekuatan dalaman dari aspek resiliensi, daya tindak, dan kecerdasan menghadapi cabaran. Pemilihan kesejahteraan psikologi ini adalah selari dengan pandangan Ryff dan Singer (2003) yang mengatakan bahawa keupayaan individu untuk menangani cabaran dan masalah kehidupan akan tergambar melalui tahap kesejahteraan psikologinya. Secara ringkas, kesejahteraan psikologi menggambarkan keupayaan individu untuk mengenalpasti potensi diri, berdaya tindak terhadap tekanan kehidupan yang normal, bekerja secara produktif, serta memberi sumbangan kepada diri dan masyarakat (Seligman & Csikszentmihalyi (2000). Konstruk kesejahteraan psikologi semakin diberi perhatian dalam bidang pendidikan, apabila dapatan kajian-kajian lepas menunjukkan hubungan yang positif antara konstruk ini dengan pencapaian akademik (El Ansari & Stock, 2010; Grabel, 2017; Turashvili & Japaridze, 2012). Sehubungan itu, bersama-sama dengan pencapaian akademik, kesejahteraan psikologi boleh dianggap sebagai satu aspek penting dalam perkembangan kehidupan pelajar di universiti.

Kajian-kajian lepas pernah memberi tumpuan kepada hubungan langsung antara resiliensi, daya tindak ataupun AQ dengan kesejahteraan psikologi. Walau bagaimanapun, kajian-kajian tersebut memerihalkan hubungan antara empat konstruk

ini secara berasingan. Antaranya kajian yang pernah dijalankan adalah berkaitan hubungan antara resiliensi dengan kesejahteraan psikologi (McGillivray & Pidgeon, 2015; Pidgeon & Keye, 2014; Soury & Hasanirad, 2011), daya tindak dengan kesejahteraan psikologi (Gustems-Carnicer & Calderon, 2012; Ko, Yoon, & Park, 2007; Malkoc & Yalcin, 2015), resiliensi dengan daya tindak (Beasley, Thompson, & Davidson, 2003; Campbell-Sills, Cohan, & Stein, 2006; Chen, 2016; Terzi, 2013) dan AQ dengan daya tindak (Vinas & Aquino-Malabanan, 2015).

Walau bagaimanapun, kurang kajian dilakukan untuk meneroka dan memahami peranan dinamik yang dimainkan oleh resiliensi, daya tindak dan AQ ke atas kesejahteraan psikologi pelajar universiti. Dalam erti kata lain, kesan peramalan oleh gabungan konstruk resiliensi, daya tindak dan AQ ke atas kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti dalam konteks Malaysia masih belum diteroka dengan mendalam. Sehubungan itu, kajian ini cuba mengisi jurang tersebut melalui satu pemodelan yang menghubungkan konstruk resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi. Pemodelan ini bertujuan untuk menjelaskan hubungan yang kompleks dan bersandar antara konstruk-konstruk tersebut, di samping menentukan sejauh mana satu konstruk mempengaruhi konstruk yang lain.

Berdasarkan sorotan literatur yang mendalam, kajian ini telah membina satu model hipotesis yang menggambarkan pengaruh antara konstruk resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi. Seterusnya, model hipotesis yang dibina ini perlu dinilai bagi memastikan pengukurannya adalah sah dan boleh dipercayai, sekaligus menghasilkan dapatan yang bermakna dari segi pemerihalan pengaruh antara resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi. Melalui penilaian model pengukuran, kesahan dan kebolehpercayaan instrumen-

instrumen yang mengukur konstruk resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi dapat ditentukan.

Bagi pengukuran resiliensi, daya tindak, dan kesejahteraan psikologi yang menggunakan instrumen luar negara, penilaian model pengukuran ini dapat mengenalpasti ciri-ciri psikometrik, sekaligus menentukan kesesuaian penggunaannya dalam konteks pelajar universiti di Malaysia. Sementara itu, bagi pengukuran AQ pula, satu instrumen baru telah dibina memandangkan belum ada instrumen yang khusus untuk mengukur AQ pelajar universiti di Malaysia. Penilaian model pengukuran juga membolehkan ciri-ciri psikometrik instrumen baru ini dikenalpasti, sekaligus meningkatkan prospek penggunaannya dalam kajian-kajian yang akan datang. Selanjutnya, melalui penilaian model struktur pula, keupayaan peramalan oleh gabungan konstruk resiliensi, daya tindak dan AQ ke atas kesejahteraan psikologi dapat dikenalpasti. Bentuk hubungan yang wujud antara setiap konstruk resiliensi, daya tindak, dan AQ dengan kesejahteraan psikologi juga dapat diterokai, sekaligus merintis perkembangan teori berkaitan keupayaan manusia dalam menghadapi cabaran dan kesukaran hidup.

Selain itu, masih kurang maklumat berkaitan dengan resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti di Malaysia. Jadi ini mewujudkan keperluan untuk membina profil bagi empat konstruk ini berdasarkan kumpulan demografi pelajar UA di Malaysia seperti jantina, bidang pengajian, dan tahun pengajian. Kajian-kajian lepas di luar negara juga turut memerihalkan konstruk-konstruk ini secara deskriptif berdasarkan faktor demografi. Antaranya ialah kajian mengenai resiliensi (Hamdan-Mansour et al., 2014; Khalaf, 2014), daya tindak (Al-Sowygh; Kumar & Bukar, 2013; Madhyastha, Latha, & Kamas, 2014), AQ (Bautista,

Pascua, Tiu, & Vela, 2016; Huijuan, 2009; Maiquez et al., 2015), dan kesejahteraan psikologi (El Ansari, Labeeb, Moseley, Kotb, & El-Houfy, 2013; Chraif & Dumitru, 2015; Ludban & Gitimu, 2015). Selain memberi gambaran lebih jelas mengenai resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar Malaysia, profil ini juga dapat dijadikan panduan oleh pihak universiti untuk merangka program-program yang relevan bertujuan untuk meningkatkan keupayaan pelajar untuk menangani cabaran, sekaligus mengoptimumkan potensi diri mereka sebagai pelajar universiti.

1.4 Tujuan dan Objektif Kajian

Tujuan kajian ini ialah mengkaji pengaruh antara resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti. Ini dilakukan dengan membina, menguji dan menilai model berstruktur berdasarkan kaedah Pemodelan Persamaan Struktur dengan penganggaran *Partial Least Square* (PLS-SEM). Berdasarkan kepada tujuan utama penyelidikan, objektif kajian telah dinyatakan seperti berikut:

1. Membina model hipotesis bagi menerangkan pengaruh antara konstruk resiliensi, daya tindak, dan AQ, terhadap kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti.
2. Menilai model pengukuran dari segi kesahan dan kebolehpercayaan bagi konstruk resiliensi, daya tindak, AQ dan kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti.
3. Menilai model struktur bagi pengaruh antara resiliensi, daya tindak dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi pelajar universiti melalui:

3.1 Mengkaji hubungan antara setiap konstruk resiliensi, daya tindak dan AQ dengan kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti.

3.2 Menilai ketepatan dan kerelevanan peramalan bagi model struktur yang menghubungkan konstruk resiliensi, daya tindak dan AQ dengan kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti.

4. Mengkaji sama ada jantina dan bidang pengajian boleh menyebabkan perbezaan dalam pengaruh antara resiliensi, daya tindak dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi pelajar universiti melalui analisis multi-kumpulan.

5. Membina profil resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi pelajar universiti berdasarkan jantina, tahun pengajian, dan bidang pengajian.

1.5**Soalan Kajian**

Bagi memastikan objektif-objektif kajian yang telah dinyatakan ini tercapai, maka soalan-soalan kajian seperti berikut telah dibina iaitu:

1. Bagaimanakah model hipotesis bagi menerangkan pengaruh antara konstruk resiliensi, daya tindak, dan AQ, terhadap kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti?
2. Sejauh manakah model pengukuran bagi konstruk resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi menunjukkan bukti kesahan dan kebolehpercayaan?
3. Adakah terdapat hubungan yang positif dan signifikan antara resiliensi, daya tindak dan AQ dengan kesejahteraan psikologi dalam kalangan pelajar universiti?

4. Sejauh manakah model struktur bagi pengaruh resiliensi, daya tindak, dan AQ terhadap kesejahteraan psikologi menunjukkan bukti ketepatan dan kerelevanan peramalan?
5. Adakah terdapat perbezaan hubungan antara resiliensi, daya tindak dan AQ dengan kesejahteraan psikologi antara pelajar lelaki dan perempuan?
6. Adakah terdapat perbezaan hubungan antara resiliensi, daya tindak dan AQ dengan kesejahteraan psikologi antara pelajar sains dan sastera?
7. Bagaimanakah profil resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi pelajar universiti berdasarkan jantina, tahun pengajian, dan program pengajian?

1.6 Kepentingan Kajian

Kepentingan kajian ini dapat dilihat dari segi sumbangan signifikannya kepada perkembangan ilmu pengetahuan mengenai resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi, khususnya dalam konteks kehidupan awal belia yang merupakan pelajar universiti di Malaysia. Kajian mengenai hubungan antara empat konstruk ini dilakukan melalui pembinaan satu model hipotesis yang menggambarkan resiliensi, daya tindak, dan AQ sebagai konstruk yang mencirikan keupayaan pelajar untuk menangani cabaran dan bagaimana gabungan ketiga-tiganya mempengaruhi kesejahteraan psikologi. Sehubungan itu, kajian ini penting kerana menggabungkan konstruk resiliensi, daya tindak, AQ, dan kesejahteraan psikologi, yang sebelum ini terpisah dan dikaji secara berasingan serta menghasilkan dapatan yang kurang komprehensif oleh kajian-kajian lepas. Maka, dari sudut teoretikal, kajian ini dapat memberi sumbangan kepada pengembangan teori berkaitan ciri-ciri keupayaan

individu untuk menangani cabaran seperti resiliensi, daya tindak, dan AQ, serta sumbangannya kepada kesejahteraan psikologi bagi golongan pelajar universiti.

Seterusnya, dari sudut praktikal pula, dapatan daripada kajian ini dapat memberikan satu kefahaman empirikal mengenai kepentingan resiliensi, daya tindak, dan AQ yang mendasari keupayaan pelajar universiti di Malaysia untuk menangani cabaran, seterusnya mempengaruhi kesejahteraan psikologi mereka. Oleh itu, konstruk-construct ini sangat penting diberi tumpuan mendalam oleh pihak universiti dalam menggembelng tindakan proaktif bagi meningkatkan keupayaan pelajar untuk menangani cabaran kehidupan yang kompleks di universiti. Kemampuan ini penting bagi memastikan pelajar universiti di Malaysia mampu menjalani satu kehidupan yang sejahtera dan berkembang secara holistik.

Dari sudut metodologi pula, kajian ini penting kerana sumbangannya kepada ilmu mengenai penggunaan analisis SEM melalui penganggaran partial least square.

Walaupun SEM melalui penganggaran maximum likelihood lebih biasa digunakan dalam kajian sains sosial di Malaysia, namun bagi kajian-kajian penerokaan untuk pembinaan teori, analisis SEM-PLS adalah lebih sesuai dan digalakkan (Garson, 2016; Hair et al., 2014). Analisis SEM-PLS yang digunakan dalam kajian ini lebih berfokus kepada memaksimumkan varians pada kesejahteraan psikologi yang mampu dijelaskan oleh gabungan resiliensi, daya tindak, dan AQ. Oleh itu, kajian ini penting dan memberi sumbangan kepada perkembangan penggunaan analisis SEM-PLS dalam kajian-kajian seumpamanya yang berbentuk penerokaan untuk pembinaan teori pada masa akan datang.

Selain itu, penilaian yang dijalankan ke atas model pengukuran dalam kajian ini juga penting dan dapat memberi sumbangan kepada pengetahuan mengenai

instrumen-instrumen yang digunakan. Bagi instrumen resiliensi, daya tindak, dan kesejahteraan psikologi yang diterjemahkan daripada instrumen asal, ciri-ciri psikometrik yang dikenal pasti melalui kajian ini dapat memberi input penting kepada penilaian kesesuaian penggunaan instrumen-instrumen berkenaan dalam konteks pelajar universiti di Malaysia. Pada masa yang sama, bagi instrumen AQ yang dibina sendiri oleh penyelidik, ciri-ciri psikometriknya yang dikenal pasti dalam kajian ini juga dapat memberi input penting bagi prospek penggunaannya oleh kajian-kajian akan datang.

1.7 Batasan Kajian

Kajian ini tertakluk kepada beberapa batasan. Pertama, kajian mengenai keupayaan pelajar universiti untuk menangani cabaran ini hanya merujuk kepada tiga konstruk sahaja, iaitu resiliensi, daya tindak, dan AQ. Ini kerana adalah mustahil untuk mengkaji semua konstruk yang boleh dikaitkan dengan keupayaan ini. Batasan seterusnya pula adalah berkenaan pengumpulan data kajian ini, iaitu melalui instrumen soal selidik yang bersifat pelaporan sendiri. Ini menjadikan data yang diperoleh adalah berdasarkan pandangan atau persepsi responden kajian. Oleh itu dapatan kajian ini bergantung kepada kejujuran dalam memberi respon terhadap pernyataan-pernyataan yang dikemukakan.

1.8 Definisi Operasional

Berikut adalah definisi operasi bagi beberapa istilah penting yang akan digunakan dalam kajian ini.

1.8.1 Resiliensi

Resiliensi merujuk kepada satu trait atau kualiti peribadi individu yang membolehkannya bertahan dengan cabaran-cabaran yang dihadapi di sekeliling (Oshio et al., 2002). Dalam kajian ini, konstruk resiliensi dioperasikan oleh tiga dimensi iaitu Pencarian Keaslian, Pengawalan Emosi, dan Orientasi Masa Hadapan. Pencarian Keaslian didefinisikan sebagai kemampuan untuk menunjukkan minat terhadap pelbagai perkara dan peristiwa yang berlaku di sekeliling. Seterusnya Pengawalan Emosi pula ini didefinisikan sebagai kemampuan untuk bertenang dan mengawal emosi dalaman. Akhir sekali, Orientasi Masa Hadapan pula didefinisikan sebagai kemampuan untuk mempunyai matlamat dan prospek masa hadapan, serta percaya bahawa ia boleh dicapai.

1.8.2 Daya Tindak

Daya tindak merujuk kepada gaya pemikiran dan tindakan individu apabila berhadapan dengan cabaran (Lin & Chen, 2010). Dalam kajian ini, konstruk daya tindak dioperasikan oleh empat dimensi iaitu Aktif Masalah, Aktif Emosi, Pasif Masalah, dan Pasif Emosi. Daya tindak Aktif Masalah didefinisikan sebagai tindakan mengambil langkah secara aktif ke atas tekanan dan cabaran, melalui penyelesaian masalah secara bersendirian atau melalui bantuan dan sumber daripada pihak lain. Seterusnya daya tindak Aktif Emosi didefinisikan sebagai tindakan mengambil langkah secara aktif ke atas tekanan dan cabaran yang dihadapi melalui penyesuaian emosi (seperti pemikiran positif dan galakan diri) dan letusan emosi (seperti mengalih

tumpuan dan mendapatkan bantuan pihak lain untuk mengurangkan tekanan). Daya tindak Pasif Masalah pula didefinisikan sebagai tindakan pasif seseorang individu apabila menghadapi tekanan dan cabaran melalui penundaan/pelengahan masalah dan pengelakan masalah seperti kebergantungan kepada pihak lain. Akhir sekali, Daya tindak Pasif Emosi didefinisikan sebagai keadaan emosi yang ditunjukkan oleh individu apabila berhadapan dengan tekanan dan cabaran seperti kemuraman/kesugulan dan hilang kawalan emosi.

1.8.3 Kecerdasan Menghadapi Cabaran

Kecerdasan menghadapi cabaran (AQ) merujuk kepada penilaian individu terhadap cabaran yang dihadapinya (Stoltz, 1997). Dalam kajian ini, konstruk AQ dioperasikan oleh empat dimensi, iaitu Kawalan, Kepunyaan, Jangkauan, dan Ketahanan. Kawalan didefinisikan sebagai kemampuan mengendalikan dan bertindak balas secara terkawal terhadap sesuatu cabaran, keupayaan untuk kekal berkeyakinan positif dan bangkit semula selepas mengalami kegagalan. Kepunyaan pula didefinisikan sebagai Kemampuan seseorang untuk melakukan apa sahaja bagi memperbaiki situasi mencabar yang dihadapi. Seterusnya Jangkauan didefinisikan sebagai kemampuan memastikan cabaran yang dihadapi tidak mempengaruhi aspek lain dalam kehidupan, membataskan sesuatu cabaran agar tidak dipengaruhi cabaran-cabaran lain, dan berusaha dengan segera bagi menyelesaikan cabaran yang dihadapi. Akhir sekali Ketahanan didefinisikan sebagai kemampuan untuk membuat jangkaan tempoh masa sesuatu cabaran akan berlangsung dan mencari jalan penyelesaian terhadap cabaran tersebut.

1.8.4 Kesejahteraan Psikologi

Dalam kajian ini, konstruk kesejahteraan psikologi merupakan satu konstruk hasil kepada peramalan oleh konstruk resiliensi, daya tindak dan AQ. Kesejahteraan psikologi merujuk kepada fungsi optimum bagi seseorang individu dalam kehidupannya (Ryan & Deci, 2001; Ryff & Singer, 2003). Dalam kajian ini, seseorang pelajar universiti yang mempunyai kesejahteraan psikologi menunjukkan lapan ciri, iaitu (1) mempunyai makna dan tujuan kehidupan; (2) mempunyai hubungan yang menyokong dan memberi ganjaran, (3) mempunyai minat dan terlibat dalam aktiviti harian; (4) memberi sumbangan kepada kesejahteraan orang lain; (5) yakin dengan kompetensi diri; (6) mempunyai penerimaan diri; (7) optimis; dan (8) dihormati oleh orang sekeliling (Diener, Wirtz, Tov, Kim-Prieto, Choi, Oishi, & Biswas-Diener, 2009).

1.8.5 Pelajar Universiti

Pelajar universiti dalam kajian ini merujuk kepada pelajar ijazah sarjana muda dari tahun satu, dua, tiga, dan empat, yang berstatus aktif di universiti awam. Pelajar ini merangkumi pelajar dari bidang pengajian sains dan sastera.

1.9 Rumusan

Bab ini menghuraikan perkara-perkara yang menjadi asas kepada kajian yang dilakukan. Kandungan bab ini disusun bermula dengan penjelasan ringkas tentang kepentingan keupayaan pelajar untuk menangani masalah, perubahan, dan cabaran semasa pengajian di universiti. Ini diikuti dengan perbincangan tentang masalah, objektif, soalan, dan hipotesis kajian. Seterusnya bab ini turut membincangkan kepentingan kajian ini kepada pihak yang berkepentingan di Malaysia. Definisi operasi bagi setiap konstruk pendam juga diberi untuk memperjelaskan aspek pengukurannya.

